

Чурапчыга күн тахсар!

САНА ОЛОХ

12+

2020 сыл
Олунньу
14 күнэ
бээтинсэ
№ 11
(11667)

Чурапчы улуунун хаһыата • ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР • [sanaoloh](http://sanaoloh.ru)

— БЫЛААС УОННА УОПСАСТЫБА —

Бырабыыталыстыба отчуотуттан

төлөйгө

ЧУРАПЧЫГА

Владимир Солодов олунньу 10 күнүгэр Чурапчы нэһилиэнньэтин иннигэр Бырабыыталыстыба отчуотун онордо. «Айылгы» култуура киинигэр отчуоту истэ 476 киһи кэллэ, ону таһынан 6 нэһилиэк видеосибээс нөһүө быһа биэриигэ кыттыста. Владимир Викторович дакылаатыгар барыбытын долгутар таас балыыһабыт тутуутун 2021 сылтан саҕалыырга диэн этэн, олохтоохтору үөртэ, онон ити чааһыгар болпуроос кирибэтэ.

Ыйытылларга бырамыысыланнай тариттэлэр өрөспүүбүлүкэ бүддьүөтүгэр төһө үбү киллэрэллэрин, үүтү-эти тутуу сыаната тобо үрдээбэтин, 18,5 млрд. суумалаах култуура киинин, Өлүкэ өрүгү туоруур муоста табахтааһын, арыгылааһын, наркотик тобо тохтооботун, ОДКХ иттиги өтөтүн, босхо эминэн хааччыллааччылар тобо толору туһамматтарын, медүлэһиттэри сарбыйы, бэйдиз сылдыар ыттар, добровольнай баһаарынайдар тустарынан, о.д.а. кириэн эпизиттэннилэр.

Олохтоохтор гаас тийбэт нэһиликтэрин уотунан иттигинэн хааччыйары, ынах-сүөһү төбөтүгэр барыларыгар 20 тыһ.солк. көрөрү, Чурапчыгаабы ускуустуба оскуолатын уонна С.А.Новгородов аатынан Чурапчы орто оскуолатын пристройун тутуутун, доруобуяларынан хааччахтаах дьонно көмөнү туруорустулар. Биір дойдулаахпыт, Ил Түмэн дыкутаата Михаил Гуляев медүлэһиттэри сарбыйыны тохтору, таас балыыһа иккис уочаратын, уопсастыбаннай-политическай диэйтэл Иван Винокуров аатын Пушкин аатынан национальнай бибилиэтиэкэс инээрэри туруоруста. Улууспут баһылыга Андрей Ноговицын «Чурапчы» кэпэрэтиипкэ целевой изс биэриини көрөрү, гаас тийбэт нэһиликтэригэр субсидиялаах уотунан иттигини, таас балыыһа иккис уочаратын 2021 сылга тутары туруоруста.

Елена МАКАРИНСКАЯ.

Бырабыыталыстыба ааспыт сылга ыйыппыт үлэтин отчуоттуур бастакы бөлөбүн СӨ тыа хаһаайыстыбатын миниистирэ Александр Атласов салайда. Кинини улуус баһылыга Андрей Ноговицын уонна тэрилтэ салайааччылары арыаллаан, мунньахтарга кыттыыны ыллылар.

ОДЬУЛУУННА

Олунньу 10 күнүгэр бастакы бөлөх үлэтин Одьулуун нэһилиэгиттэн

саҕалаата. Отчуоту истээри, 136 нэһилиэк олохтооһо кэлбит. Мунньабы нэһилиэк баһылыга Людмила Ефремова салайан ыйпта. Ааспыт 2019 сыллаахха өрөспүүбүлүкэ үрдүнэн ыйыттыллыбыт үлэ туһунан улууспут куратора Александр Павлов Атласов сиһилии кэпсээтэ.

Нэһилиэнньэ сүрүннээн тыа хаһаайыстыбатын салаатыттан ханнык бырагыраамалар баалларын, былаан туолуутун, сылгы этин

туттарыыга кыһалҕаларын, инбэлиит дьонно көмө, көһөрүллүү кыттыылааһар сана дьиз көрүллүүтүн, 3-7 саастаах оҕолорго көрүллүөхтээх пособиены, кутталлаах кытай коронавируһун о.д.а. ыйытылары биэрэн эпизиттэри иһиттилэр.

Олохтоохтор Бэрэ быһытын оноһуллуутун, гааска нэһилиэнньэ 100 % холбонуутун, Үрэх Күөрэ учаастагар иттигини күүскэ туруорустулар. Ону тэнэ «Уу - олох төрдө» диэн этэн туран, сайынны уу турбатын тардалларыгар көрдөстүлэр.

МЫРЫЛАБА

Мырыла бөһүөлэгэр Бырабыыталыстыба отчуота олунньу 11 күнүгэр сарсыарда 10 чаастан саҕаланна. Мунньахха барыта 54 киһи кэлбит. Мунньабы нэһилиэк баһылыга Мария Кронникова салайда.

Мырыла олохтоохторо нэһилиэккэ оптоволонно ситимэ кириитин, суолу-иһи тулсары, уматык сыанатын чөлүктэри, цифровой тэлэбиидэниэн уларыйыларын, иттиги ситимигэр холбонуу, 2% - наах «Уһук Илин ипотека», 2,7 % - наах тыа сириг ипотекатын, ууга барбыт дьизлэри чөлүгэр түһэри туһунан сурастылар. 2021 сылга чааһынай уонна бааһынай хаһаайыстыбалартан үүтү туттарыыга уларыйылары, үүт сыаната тобо үрдээбэтин, кэлэр сылга тыа хаһаайыстыбатыгар уларыйылар тустарынан туолуластылар.

Олохтоохтор отчуот кэмигэр сайын интэриниэт сибээһэ оптоволонно ситиминэн нэһиликтэргэ кэлэрин истэн үөрдүлэр. Мырылалар киинтэн ыраах олороллорунан, суолу онорууга ураты болсомтону ууран, бырагыраама киллэртэрэн, үлэ ыйыттыларыгар туруорустулар.

Людмила ГОРОХОВА.

ХАТЫЛЫГА

Олунньу 10 күнүгэр Хатылы нэһилиэгэр СӨ үлэсэ уонна социальнай сайдыыга миниистери бастакы солбуйааччы Иван Алексеев салайааччылаах иккис бөлөх Бырабыыталыстыба отчуотун ыйпта. Бөлөххө СӨ доруобуйа харыстабылын миниистэриститэтин отделин салайааччы Евдокия Игнатьева, СӨ тыа хаһаайыстыбатын миниистэриститэтин департаменын сүрүн исписэлиһэ Дулуустаан Харлампьев уонна улуус дьаһалтатын, тэрилтэлэрин бэрэстэбиитэллэрэ бааллар.

Отчуотка кэлбит олохтоохтор доруобуйаларынан хааччахтаах

дьонно коммунальнай өнөлөргө анаан төлөнөр субсидияга туох уларыйылар кирибиттэрин ыйыттылар. Маны таһынан уматык сыаната уларыйытын, мелiorация үлэтин, суол оноһуутун, оскуола кулууп тутуутун, балыыһа ыйыттылар оптимизацияны, үүт харчытын, Райпо маҕаһыыннарын, чөлүккэ бырыһааннаах ипотека, иттиги холбонуу туһунан болпуростары биэрдилэр. Итини тэнэ отчуот сирин бэс билииһэ ылыы, эти туттарыыга көмө көрүллэрин туһунан ыйытылар киридилэр. Бу нэһилиэккэ уоска оттор мас болпуроһа сытыытык турда. Онон гаас түргэнник кириэригэр баардылар. Саҕалааччы фермердэргэ көмө көрүллүүтүн туһунан ыйыттылар. Быйыл хаар халын буолан ууга барар куттал үөскээбитин бэлиэтэн туран, быһыттары онорууну туруорустулар. Дьаһалтага эбии үлэ миэстэтин (штан) көрүүгэ, сүөһү төбөтүгэр субсидияны биэрбэккэ, үүт сыанатын үрдэтиигэ үлэлэһэллэригэр санааларын тизэртилар.

Олохтоохтор СӨ Бырабыыталыстыбатыгар таһаарылаах үлэни баардылар.

БОЛУГУРГА

Болугур нэһилиэгэр балыыһа оптимизациятын, иттиги, уот ситимин, СӨ национальнай бырайыактарын туһунан, маны тэнэ бүддьүөт, нолуок чааһыгар болпуростар киридилэр. Саха сириг сайдыытыгар, чуслаан доруобуйа харыстабылыгар, тыа хаһаайыстыбатыгар аһаммыт бырагыраамалары сырдатаппарыгар көрдөстүлэр. Оҕо пособиетын, ийэ халытаалын, элбэх оҕолорго ыалга бариллар көмө, суотабай сибээс туһунан ыйыттылар. Сүөһү төбөтүгэр бэриллэр харчы уонна үүт сыанатын туһунан чопчуластылар, санааларын эттилэр.

Оптимизация түмүгүнэн сабыллыбыт санаторий баазатын сөптөөхтүк туһанарга, дамба оноруутун, быһыты бөбөгөтөргө, оту тизэргэ паром наадатын, Сулҕачыга диэри барар суолу онорорго туруорустулар. Норуот айымньытын дьизэтин халытаалынай өрөмүөннээһингэ үбүнэн көмөлөһөллөрүгэр көрдөстүлэр. Оскуола тутуутун, уотунан иттиги кириитин күүскэ туруорустулар.

МУГУДАЙГА

Мугудай нэһилиэгэр дьон хочолунай, дыссаат тутуутун туруорустулар. Сүөһү, сылгы аһсаанын үрдэтигэ туох үлэ ыйыттыларын, бэйдиз сылдыар ыттарга тахсыбыт сокуону ыйыттылар. Үүкэ, сүөһү төбөтүгэр бэриллэр субсидия туһунан санааларын үлэлэтинилэр. Туртаһы өлөрүү, «Меркурий» бырагыраама туһунан ыйыттылар. Федеральнай суол кытытыгар сытар нэһилиэк олохтоохторо тизхиһикэнэн ынабы, сылгыны үлтү көтүү чаастаык тахсарынан, суолга анал бэлиэ эбэтэр камера туруоралларыгар туруорустулар. Арам саастаах дьон уочарата суох балыыһага көрдөрөллөрүн туһунан, чааһынай дьизэлэхтэргэ толору хааччыллыы хаһан кириэрин, тутуллубут кирдээх ууну хачайдыыр өтөнөн туһаныы, уотунан иттиги холбонуу туһунан ыйыттылар. Суолу оноруу туһунан болпуростары биэрдилэр. Оскуола үлэһиттарин хамнаһа үрдүүрүгэр, олохтоох дьаһалтага эбии ыстаат көрүллэригэр баардылар.

Төлөй нэһилиэгэр ыйыттыллыбыт отчуотка, аан бастагынан, сылгы баазата, сайылыктары тутууга үп хаһан быһаарылларын ыйыттылар. Саха сиригэр хас сүөһү көрөр чааһынай хаһаайыстыба баарын, орто хамнас төһөтүн, геологтар тугу көрдүүлэрин, оптимизация хаамытын, уматык сыаната түһэрин, «Сила Сибири» хампаанньа нолуогу тобо төлөөбөтүн туһунан болпуростары биэрдилэр. Элбэх оҕолор төрөппүт бизнэһи тэринэригэр туох көмө көрүллэрин ыйыттылар. Дьоккуускай куоракка дьиз (кыбартыыра) сыанатын үрдэтиини хонтуруолга ылалларыгар, тыа хаһаайыстыбатыгар буолаары туар уларыйылары санаттан үөртэн көрөллөрүгэр баардылар. Кулууп тутуутун, үүт сыанатын үрдэтигэ, «сүөһү туоруур» диэн сэрэтэр суол бэлиэтэ турарыгар туруорустулар.

СӨ Бырабыыталыстыбата улуустары кэрийэн отчуоттууларын олохтоохтор биһирииллэр.

ЧАКЫРГА

Чакырдар киин улуустарга «Земский учитель» бырагыраама үлэһиһэ буоллар диэн санааларын үлэлэтинилэр. Эбии үөрэхтээһин педагогтарын, учууталлар хамнастары үрдүүрүн туһунан, кирэдьиит хаһалатыгар кирибит дьонно туох көмө көрүллэрин, социальнай контракка ханнык араҥа кириэрин ыйыттылар, быһыты бөбөгөтүү бырайыагын, пенсионердар бэйдэ дьыалатын арыалларыгар туох көмө көрүллэрин туһунан ыйыттылар. Тыа хаһаайыстыбатын хайысхатыгар СӨ бүддьүөттүтэн көрүллэр үп тобо үрдээбэтин туһунан болпуроос киридэ. Кыттыһан чугастыы учаастагы ылар түгэнэригэр, учаастаҥа диэри тийэр суолу оноруу, уот ситимин тардыы туһунан ыйытталастылар. Тыа сиригэр чааһынай дьизлэри тутар тэрилтэлэр үлэлэрин хаачыстыбатын хонтуруоллуур наадатын эттилэр. Гаас ыйдаабы телебүрүгэр, дьиз өрөмүөнүгэр көмө көрүллэрин туһунан болпуроһу биэрдилэр. Эдэр исписэлиһтэргэ аныгы олох ирдэбилигэр эпизиттиир уопсай дьизини туттарарга туох ирдэбил турарын чопчуластылар. Хаарбах дьизтэн көһөрүүгэ өрөспүүбүлүкэ төһө үбү көрөрүн ыйыттылар. Оскуола тутуутун туруорустулар. Тыа хаһаайыстыбатын дьонугар күрэхтэр тэриллэллэригэр баардылар. Тыа хаһаайыстыбатын хайысхатыгар сыһааннаах уларыйыларга тус санааларын үлэлэтинилэр. Ол курдук, үүт сыанатын үрдэтигэ, чааһынайдар, тэрээһиннээх хаһаайыстыбалар диэн араарбаттарыгар баардылар. Төрүт тылбытын сүтэрбэллэп туһугар үлэ күүскэ ыйыттылан наадатын бэлиэтээтилэр. Кэли аһы, бэйдиз сылдыар ыт аһсаанын абыайтарга хайысхалаах үлэ ыйыттыларыгар туруорустулар.

ХАЙАХСЫККА

Хайахсыт нэһилиэгэр ыйыттыллыбыт аһаҥас кэпсэтиигэ нэһилиэнньэ алмаас хостоһунунан дьарыктанар тэрилтэ былаанын төһө толорбутун, «Алроса» хампаанньага төһө үлэ миэстэте сарбыллыбытын, уматык сыанатын түһэрэгэ туох үлэ ыйыттыларын, чааһынай уонна кэлэктиибинэй

Салгыытын 2-с стр. көр.

— БЫЛААС УОННА УОПСАСТЫБА —

Салгыгта. Иннин 1-кы стр. көр.

хааайыстыбалаах киһи дохуота төһө буоларын туһунан болпуруостары биэрдиһэр. Бырамысаланнастан кирибит үптэн хас бырыһыана Саха сиригэр хааларын, тэрилтэлэргэ оптимизациялааһын туһунан ыйыттылар. Хочуолунайдарга туох тулсары үлэлэрэ былаанналарын, Чурапчыга диэри хаһан аспаал ууруллан түмүктэнэрин, Харбалаах суола хаһан оноһулларын ыйыттылар. Тыва сиригэр балыктааһынга, бэйдиэ сылдыар ыттарга ханнык сокуоннар тахсыбыттарын, кыра нэһиликтэргэ «Почта России» үлэтэ хайдаһын, чэпчэтиилэх ипотека туһунан чопчуластылар. Улуука Тыва хааайыстыбатын сылынан туох үлэлэр ыйтылларын, Кыайы 75 сылынан туох көмөлөр көрүлүлүлэрин ыйыттылар. Успуорт саала, оскуола, хочуолунай тутуутун, суол оноруутун туруорустулар. Гаас ситимигэр кириргэ субсидиянан туһаны туһунан болпуруону ыйыттылар. Лена ерүстэн кэлэр уу ситимэ аһарынан, быһыты онорууну түргэттэллэригэр туруорустулар. Тыва сиригэр ычакка бэриллэр 15 суотай сир олус кыра территория буоларын бэлиэтээтилэр. Онон сир болпуруонугар уларыты киллэрэллэригэр баардылар. Үүкэ, ыанньык сүөһү төбөтүгэр бэриллэр субсидияны өссө төгүл үөрэтэллэригэр эттилэр.

СӨ Бырабытталыстыбатын 2019 сыллаах үлэтин түмүгүн сөптөөбүнэн сыаналаатылар, инникитин да үлэлэрэ таһаарылаах буоларыгар баҕа санааларын тиздилэр.

Марфа ПЕТРОВА.

СЫЛАННА

Олунньу 10 күнүгэр Саха Өрөспүүбүлүкэтин Бырабытталыстыбатын 2019 сыллаахы үлэтин отчуоттуур үһүс бөлөх Сылан нэһиликтэргэ сырытта. Отчуоту бөлөх салайааччыта Ирина Любимова туруорда.

Дагылаат сабаланыытыгар Ирина Павловна бу нэһиликтэ былырынны отчуотка этиилэртэн Бырабытталыстыба хонтуруолугар кирибит этиилэр төһө толоруллубуттарын иһитиннэрдэ. 6 этии кирибиттэн 3-һэ туолбут, атыттарга толорууга, хонтуруолга сылдыаллар эбит.

Отчуот сүннүүнэн ыйытыга үүт, эт тутуллар сыаната, батарыга үлэлэни, учууталлар хамнастарын, граннары ылыыга, эдэр фермердэри сиринэн хааччылыыга, сана уһууһун тутуутугар, о. д. а. ыйытылар кириэн эппиэттэннилэр.

Сана үөрэҕи бүтэрэн үлэлиир ычактар ылар хамнастара кыратынан, улаатыннарарга, тыва хааайыстыбатынан дыарыктан нэһиликтинэ (чуолаан чааһынайдар) 2021 сыллаахха киллэрэллээхтээх

уларыыларга ночноотурбаттарын туһугар үлэни ыйытыга, граннары ыларга докумуоннары судургутууга, эти туттарыга атылаһааччылары булууга, оттуур ходоһаны бэрэдактээһиннэ, сана уһууһаны туттарыга, историческай миэстэлэри харыстааһынга санааларын үлэлэниилэр. Баһылык Егор Сивцев Сылан нэһиликтэ киин бөһүөлүгү таһынан 3 учаастактааһын, онон буддьүттэн үбү көрүү ныматыгар ити учуоттанара наадатын туруоруста.

Алексей СЛЕПЦОВ.

ХАДААРГА

Олунньу 11 күнүгэр Саха Өрөспүүбүлүкэтин үөрэххэ уонна наукага министириин бастакы солбуйааччы Ирина Любимова салайар Бырабытталыстыба отчуоттуур үһүс бөлөхө сарсыарда Хадаар нэһиликтин олохтоохторун кытта көрүстэ. Отчуоту истэ барыга 72 киһи кэлбит. Бырабытталыстыба бөлөбүн кытта улуус дьаһалтатыттан баһылыгы экономика уонна инновация болпуруостарыгар солбуйааччы Алексей Егоров салайааччылаах 12 киһилээх дэлгэзсыйы сырытта. Ирина Павловна ааспыт сылга өрөспүүбүлүкэ сүрүннээн Национальной бырайыактар чэрчилэринэн ыйтыллыбыт үлэни-хамнаһы билиһиннэрэр ситили дакылааты онордо. Онуоха экранга сыһыппаралар чакчылар инфографиканан толору барыта сырдатыллан көстө турда. Мунньабы нэһиликтэ баһылыга Иван Васильев салайда.

Хадаардар сүрүннээн нэһиликтэ сана успуорт комплексин туттары, өрөспүүбүлүкэтээҕи суопталаах "Абалаах" суолун тутуу бырайыаһын, гаас ситимигэр холбонуу болпуруонун көтөхтүлэр. Ону тэнэ 2021 сылга кириэхтээх тыва хааайыстыбатыгар уларыылар тустарынан ыйыттылар. Маныаха ыанньык сүөһү ахсын көрүлүлүлүлүк субсидияны утаралларын биллэрэллэр, билигин чааһынайааллар сүрүннээн үүт туттаралларын, онон тыва хааайыстыбатын эспэт сылтан үүт сыанатын үрдэтэри улахан болломтобу ылараларыгар туруорсаллар. "Тыва сирин территорияларын кэлиминик сайыннары" бырагыраама чэрчитинэн Хадаарга кэлигини сылларга социальнай суопталаах сана таас эбийиэктэр тутуллан олоххо кириэн, дьон-сэргэ олохсуйарыгар усулуобуйа тулсубут. Онон салгы ыал ахсын толору хааччылыы ситимэ кириэр болпуруостарын көтөхтүлэр. Онуоха собуруу нэһиликтэргэ тутуллубут кирдээх ууну ыраастыыр пуун бырайыаһын олоххо киллэрэргэ туруорсаллар. Итини тэнэ олохтоохтору чэпчэки бырыһааннаах тыва хааайыстыбатын уонна Уһук Илин ипотекаларынан туһаны болпуруоһа интерэһиргэтэр. Онуоха тутуааччылар сыананы хонтуруола суох үрдэтэн эрэллэрин этэллэр.

Кирибит ыйытыларга Бырабытталыстыба уонна улуус дьаһалтатын туһааннаах бэрэстэбиитэллэрэ толору хоруйдары биэрэн, олохтоохтор астыннылар, үлэлэригэр-хамнастарыгар ситиһиилэри баардылар.

ХОПТОБО

Отчуоттуур бөлөх салгы күнүс 2 чаастан Хоптобо нэһиликтин олохтоохторун кытта көрүстэ. Отчуоту истэ 90 киһи сырытта. Мунньабы нэһиликтэ баһылыга Борис Архипов салайда. Олохтоохтору бастатан турган, эмиз тыва хааайыстыбатыгар, чуолаан үүт туттарыга уларыылар кириллэрэ долгутар. Онон ыанньык сүөһүгэ бэриллээхтээх субсидияны көдүүүс суобунан ааһаллар, ол онугар үүт сыанатын үрдэтэргэ туруорсаллар. Итини тэнэ "Меркурий" бырагырааманы биһирээбэтэхтэрин этэллэр, сирин оноруу үлэтигэр болломто ылыллыан наадатын бэлиэтииллэр. Онон тыва хааайыстыбатын салгы сайыннарыга сөптөөх хайысхалары тобулалларыгар туруорсаллар. Итини тэнэ, буоларын курдук, чэпчэтиилэх ипотеканан туһаны, "Сила Сибири" хампааньаттан саха сирин буддьүттүгэр нолуук кириитин болпуруостарын сураһаллар. Уһууһун дьыага олус эргэритинэн, нэһиликтэ сана эбийиэги тутарга туруорсаллар. Үлэлиир кыахтаах индустриальнай социальнай контракт көрүлүлүтүн, тыва сиригэр үлэли турар олохсуйуу оскуолаһарын тобо филиал быһытынан уларытан эрэллэрин ыйыттылар. Толору хоруйдары иһиттилэр, кирибит этиилэр, туруорсулар боротуоһа тилиһиннилэр.

БОЛТОНО

Салгы отчуоттуур бөлөх күнүс 5 чаастан Болтоно нэһиликтин олохтоохторун кытта көрүстэ. Манна 62 киһи сырытта. Мунньабы нэһиликтэ баһылыга Варвара Макарова сүрүннээтэ.

Нэһиликтэ олохтоохтору үрдүк күүрүүлэх уот көмөтүнэн иттии ситимигэр дьыаһы холбоһун хаһан олоххо кириэрин, гаас ситимэ Таатта улууһугар хаһан аһарын, Кындап оскуолатыгар оптимизация болпуруонун, ити учаастакка диэри суол хаһан оноһулларын, быһыттары бөдөрөгүтүгэ туох үлэ-хамнас ыйыттыларын ыйыттылар. Итини тэнэ Хадаарга, Хоптобо көтөхтүлүбүт тыва хааайыстыбатыгар кириэр уларыылар, чэпчэтиилэх ипотеканан туһаны болпуруостара эмиз тумуллубатылар. Үүт сыаната кэлигини сылларга үрдээбитин, ол онугар уматык сыаната үүнэ-тэһинэ суох үрдүү турарын этэллэр, тэрээһиннээх хааайыстыба буоллур да, нолуогунан кылчыыы сабаланырын бэлиэтииллэр. Онон

кириэхтээх уларыылары өссө үөрэтэн, толкуйдаан, дьон санаатын истэн баран олоххо киллэрэллэригэр туруорсаллар. "Халыма" федеральнай тырааска кытытыгар олорор нэһиликтэ буолалларын быһытынан, аспаал суол хаһан тэлгэнэрин сураһаллар. Эдэр исписэлиистэри дьыаһын хааччыы болпуруоһа эмиз ыйыты быһытынан кириэн эппиэттэннэ. Улуука Тыва хааайыстыбатын сылынан уонна Улуу Кыайы үбүлүйдээх сылыгар туох үлэ-хамнас былааннаһарын ыйыттылар. Кирибит этиилэр, туруорсулар боротуоһа тилиһлэн, өрөспүүбүлүкэ үрдүкү сапаттарыгар тиздиллэннилэр.

Анна ЗАХАРОВА.

БАХСЫГА

Бахсыга 37 киһи сырытта. Ыйытыларга ханна да буоларын курдук, тыва хааайыстыбатыгар, чуолаан үүт туттары сыанатыгар, үөрэх тэрилтэлэрин үлэһиттэрин оптимизациялааһын, онкологияны утары үлэ, киинтэн иттиигэ холбонуу, оһолору сылаас аһынан хааччыы туһунан кириэн эппиэттэннилэр.

Нэһиликтэ баһылыга Иннокентий Барашков кулууп тутуутун, хаарбах туруктаах дьыаһыттан көһөрүү бырагырааматыгар чааһынай дьыаһы киллэрэри, Уус Алдан сирин кытта кыраныссалаһыыны быһаарары туруоруста. Оттон олохтоохтор оскуола остолуобуһугар оборудованиелары санардарга, оскуолага автобуһу көрөргө, нэһиликтэ аайы ыраас иһэр ууну онорор пууну туруорарга, киинтэн иттиигэ холбонмуттарга субсидияны көрөргө, чааһынай уонна бааһынай хааайыстыбадар дьон араарбакка, үүт харчытын тэннииргэ дьон этиилэри киллэрдилэр.

АЛАБАРГА

Бу нэһиликтэ 74 киһи сырытта. Ыйытыларга ОдьКХ өнөтүн сыанатыгар, оскуола, балыһа үлэтигэр докумуону толоруу элбээбитин, тыва хааайыстыбатыгар, туйахтааһы өлөрүүгэ ыстырааптааһынна, Дьокуускайга кыбартыыра сыаната үрдүүрүгэр, көтөр аал билиэтэ ырааһаныгар, нолуокка о.д.а. ыйытылар кириэн эппиэттэннилэр.

Нэһиликтэ баһылыга Ньургун Попов нэһиликтэ хааччылар сана хочуолунайы, Чааһыттан Алабарга диэри суолу ерөмүөнүүрү, Г.Д. Протодьяконовы Бырабытталыстыба наһараадатыгар туруорсарын эттэ уонна тулааннаах суругу Владимир Соподовкатиэрдэригэр дьон Ирина Любимовага туттарда. Олохтоохтор хотону көрөөччүгэ ыстаас аабылларыгар, киинтэн иттигини, Дьокуускайга киоскалары тэрийэн эти баттарга, ИЖС бырагыраамата салгы үлэлииригэр, саха норуота көмүскэллээх буоларыгар этиилэрин киллэрдилэр.

Елена МАКАРИНСКАЯ.

— КИИ УОННА СОКУОН —

Суолга-иискэ сэрэхтээх буолун!

Дьыл ханнык даһаны кэмтитэн тутулуга суох, суоппардар суол быраабылатын кэһиилэрэ, болломто суох буолалларыттан, ону аһан итирик туруктаах уруулга олороллоруттан сылтаан, дьон эчэйиилээх араас саахаллар, ардыгар киһи өлүүлэх улахан суол быһылааннара тахсыталыһаллар.

Бу дьыл тохсунньу 26 күнүгэр Чурапчытааһы полиция отделын дьуһуурунай чааһыгар "Халыма" федеральнай суолга Таатта улууһугар барыы хайысхатыгар "Киһи эчэйиилээх суол саахала буолла" дьон, Чурапчытааһы киин балыһа бизнэспиттэн суһал иһитиннэри кирибитэ. Бэрэбизрэкэ түмүгүнэн, ити күн, сарсыарда 9ч. 40мүн. "Халыма" федеральнай тырааска 204км+775 туһаайытыгар — Чурапчы кыраныссатыгар 1971 сыллаах төрүүх суоппар Таатта-Дьокуускай куорат хайысхатынан "Тойота-Хайс" (харчыга дьону таһар такси өнөтө) массыынанан айаннаан иһэн, утары үрэр хаардаах туманна, сэрэхтээх буолуу дистанцияны кыайан тутуспакка, бырысыаптаах "Кенворт Т2000" массыына кэһиигэр тийэн кэтиллибит. Үс олорсон испит дьон, ГИБДД сотрудниктара саахал тахсыбыт миэстэтигэр тийиэхтэрин иннинэ, туспа массыынаны тутан, көнүл

өтүлэринэн салгы куюракка айаннаабыттар. Онон "Тойота-Хайс" массыынага үһүс эрээкэ олорсон испит (куттала суол буолуу эрэмизнэ баанылаах) 1964 сыллаах төрүүх киһи, Ытык Куөл нэһиликтин олохтооһо түөһүн унуобун тоһутан билигин эмтэнэ сылдыар.

Оттоолунньу 6 күнүгэр, сарсыарда 4ч. дьуһуурунай чааһа: "Сокуоннай сааһын ситэ туола илик оскуола оһото массыына саахалыттан эчэйиилээх балыһага киридэ", - дьон суһал иһитиннэри кирибитэ.

Ити күн, сарсыарда 4 чаас сабана, Чурапчы "Халыма" бэдэрээлинэй тырааска 199км+500туһаайытыгар 1976 сыллаах төрүүх суоппар Таатта улууһуттан Чурапчыга бырысыаптаах "КАМАЗ" массыынанан айаннаан иһэн, уруулун кыайан тутуспакка, суол ханас өттүгэр утары тахсан, суоптан туоруур. Бэрэбизрэкэ түмүгэр, массыынага олорсон испит 2003 сыллаах төрүүх оскуола оһото куттала суох буолуу эрэмизин баанылааһын, суох буолан биэрбиттэнтэн сылтаан, сынааба уонна мунна тостор, үөһэ уһун хайа түһэр итиэннэ уна илиитин тойон эрбэһин таһаарар.

Убаастабыллаах суоппардар, ыраах-чугас айанна барыаххыт иннинэ, доруобуйабыт уопсай туругун

уонна тимири көлөбүт техническэй өттүн хайаан даһаны көрүнэр буоларгытыгар субэппиит. Мантан саас суол халтарааныгар уонна уу-хаар тахсытынан сабана, эрдэттэн суолга сэрэхтээх буоларгытыттан дьон-сэргэ олоһо улахан тутулуктаах. Маны таһынан, массыынага олорсоочу дьон эмиз айанныыр умнуман, эрэмизин суох буолар эрэмизин кэһиитин ону ирдээн эбэтэр атын массыынага олорсон айанныырга кыһаныа.

Суолга-иискэ сэрэхтээх буолуу Чурапчытааһы иниспиксийэ пропагандалыыр иниспиксийэтин отделе.

УЙГУ КЫНАТА

"Чурапчы" ТХПК "Сага олох" хаһыакка ыйга биһрдэ тахсар анал сыһыарыыта

Саха Өрөспүүбүлүкэтин бырабыыталыстыбатын отчуотуттан

МИНИИСТИР АЛЕКСАНДР АТЛАСОВКА ОТЧУОТ КЭМИГЭР ЭТИИЛЭРТЭН

Бырабыыталыстыба ааспыт сыллаабы отчуотун нэһилиэнньэ иннигэр туруорууга быйыл биһиги улууспутугар үс бөлөбүнэн арахсан, улуус бары нэһиликтэригэр отчуоттаатылар. Тыва хаһаайыстыбатын министири Александр Павлович бэйэтэ бастакы бөлөбү салайан Одьулуун, Соловьев, Арыылаах, Кытаанах нэһиликтэригэр сырытта.

Миниистир бырабыыталыстыба отчуотун туруорарыгар бэйэтэ салайар салаатын үлэтин кизинник билиһиннэрдэ, элбэх ыйытыларга эппиэттээтэ. Тыва сиригэр олорор, сүөһү, сылгы иитиитигэр, онтон ыйытлар бородуускуйанан дохуоттааччылар элбэх мунаарар болпуростарыгар эппиэттэри истэн астыннылар. Араас хайыскаларга тыл эттилэр. Олортон Арыылаах, Кытаанах нэһиликтэригэр тыва хаһаайыстыбатын салаатыгар этиилэртэн бачаахха таһаарабыт.

Арыылаахха Герман Егоров куоракка олоросчулар уонна тыва сиригэр олоросчулар олохторун таһымын тэннэтэххэ эрэ ыччат дэриэбинэлэргэ олохсуйуобун, ынах, сылгы иитиниэбин эттэ. Ходуһаны мэччирэн сириттэн арааран күрүөлүүргэ элбэх ороскуту көрсүбүттэрин бэйэтин холобуруттан кэпсээтэ. Бырабыыталыстыба чэпчэтии көрөрүгэр туруоруста. Ходуһаны кэнэтиигэ, дулбаны астарыыга үлэлэһэргэ эттэ. Сүөһүттэн

үүтү-аһы ылыыга эбии аһылыкка анаан кириокорм, турнепс, о. д. а. үүннэри наадатыгар тохтоото. Сылытыныыга электрооту туһаныыны киллэригэ санаатын үлэһиннэ.

Николай Борисов сага туттубут хотонун электроотунан хааччыыга үлэлиир трансформаторы балансаа РЭС эбэтэр дьаһалта ыларыгар, дьиз туттарга ИЖС бырагыраамаа киллэрэргэ туруоруста. Сүөһү, сылгы дэриэбинэбэ мустарын хонтуруоллуохха, дулба, ланха буолбут ходуһалары чөлүгэр түһэригэ былааннаах үлэ ыйытлар кэмэ кэлбитин бэлиэтээтэ.

Дмитрий Захаров бэтэринээринэй сулууса сылга икки төгүл хас да көрүннэ харчы ыларын кириитикэлээтэ. Ааспыт сайын элбэх оту оттоон, билигин 100-тэн тахса туонна оту атылыахтаабын билиһиннэрдэ. Чааһынай ыаллартан сүөһү ылан көрөллөрүн, 2021 сыллаахха буолаары турар уларыһыларга хайдах буолааларын кэпсэтиһэ, былаанныы сылдыалларын эттэ.

Иван Барашков грант ылыытыгар наһаа элбэх докумуону ирдииллэрин, экирэттиһэ сатаан баран аххаастаммытын эттэ. Тыва сирин үлэһиттэрэ—чааһынайдар сайдаары, тутуу ылаары гыннахтарына, үп-харчы ылаалларыгар сүөһү ахсаанынан хааччахтааһын баарын, ити ахсаан үлэата турарын кириитикэлээтэ. Үүт тутуллар сыанатын чааһынай, бааһынай дизбэккэ, тэннэ үрдэтэр наадатын эттэ. 10-нуу солк туттарар сокуон табыстаабына чааһынай ыал үксэ сүөһүтүн эһэн дэриэбинэттэн көһөргө күһэллээн сөп диэтэ. "Чурапчы" ТХПК салалтата сыллата саас эрдэ уматык аҕалтарарын иһин махтанна.

Василий Борисов нэһиликкэ 2 улахан бааһынай баарын, буолаары турар реформа сыһыаттык бардабына элбэх чааһынай ыал оуустарыабын эттэ.

Елизавета Попова киин сиртэн кэлэн Арыылаахха олохсуйбуттарын,

бу төлбөни олус сөбүлээбүттэрин эттэ. Үлэлииргэ, обону, ордуку уолу үлэнэн иитэргэ дэриэбинэбэ олорор табыстаабын бэлиэтээтэ. Сүөһү, сылгы, куурусса иитэллэрин, тигээи иитиитинэн дьарыктаналларын кэпсээтэ.

Баһылык Николай Сырмятников сүөһүнү, сылгыны сүрүннээн кизэн сирдээх кырыны нэһиликтэр иитэллэр, киһилэргэ болбомто наада диэтэ. Саха Өрөспүүбүлүкэ бастаан тэриллэһитигэр салайар үлэбэ сылдыбыт биһир дойдулаахтара Иван Винокуров 100 сыллаах үбүлүүн ылар тэрээһини бырабыыталыстыба былааныгар киллэрэргэ туруоруста.

Кытаанахха Пантелеймон Сидоров үүт туттарыыга чааһынай, бааһынай диэн араарбакка, биһирдэи киһилэни 100 солк туттарга этии киллэрдэ. Итинник үбүлээһини киллэрэн баран грант, бырагыраама дизбэккэ, хотоннору, араас тутуулары бэйэлэрэ ытыахтаахтарын ирдээххэ наада диэтэ.

Софья Сорокумова лесник, охотвед үөрэбин бүтэрбит эдэр исписэлиистэр үлэтэ суох сылдыалларын эттэ, маньаха өрөспүүбүлүкэ салалтата болбомтону ууларыгар туруоруста.

Мотрена Леонтьева сага киһирээри турар реформаа дьону эрдэттэн бэлэмнээн үөрэтии наадатыгар тохтоото. Тыва хаһаайыстыбатын салайыыга каадырдары бэлэмнээһин мөлтөхтүк ытытларын кириитикэлээтэ.

Петр Максимов Танда Бахсы уруккута туһунан нэһиликэ эбитин, сэри, хоту көһөрүлүү содулар астибитин эттэ. Бу колхуоска үлэһиттэр ыччаттара өбүгэлэрин кэриэстэригэр туруоруллубут пааматыннык эргэритин өрөмүөнүүр былааннаахтарын билиһиннэрэн туран министиэристибэ үбүнэн көмөлөһөрүгэр көрдөстө.

Василий Лазарев Тыва хаһаайыстыбатын министиэристибэтэ Кытаанахха диэри суол оноһуллуутугар, сага оскуоланы

туттарыыга биллэр-көстөр үлэни ытыспытын, көмөлөспүтүн иһин олохтоохтор ааттарыттан махталын биллэрдэ.

Николай Смирников аан дойду үрдүнэн температура сылыыы өтүгэр барарын, бу ирбэт тонноох Саха сиригэр улахан дьайылаах буолуобун эттэ. Маньаха тулалыыр эйгэни харыстааһынна тустаах бырагыраама наадатын бэлиэтээтэ.

Баһылык Егор Поталов дьизни сылытыныыга өрөспүүбүлүкэбэ бырагыраама оноһулуннабына, Кытаанах нэһилиэгин киллэрэргэ туруоруста.

Үүтү соботуопкалааһын тохсунньу ый түмүгүнэн

Нэһиликтэр	Былаан 2020 с.	отчуоттуур ыйга 2020 года					
		Тохсунньу ый былаана	факт	(- +) туонна	в %	Закуп 2019 с.	2020 с.к 2019 с.
Алабар	409,79	5,74	5,575	-0,16	97,1	5,045	0,53
Бахсы	383,88	5,37	1,664	-3,71	31,0	2,269	-0,61
Болтоно	317,48	4,44	1,669	-2,77	37,6	0,000	1,67
Болугур	659,05	9,23	8,248	-0,98	89,4	8,163	0,08
Арыылаах	307,57	4,31	5,358	1,05	124,3	6,188	-0,83
Кытаанах	267,45	3,74	1,081	-2,66	28,9	2,009	-0,93
Мугудай	484,87	6,77	4,478	-2,29	66,1	6,037	-1,56
Одьулуун	583,38	8,17	8,939	0,77	109,4	5,755	3,18
Соловьев	558,95	7,83	2,567	-5,26	32,8	3,377	-0,81
Сылан	827,20	11,58	5,592	-5,99	48,3	5,316	0,28
Төлөй	308,78	4,32	2,304	-2,02	53,3	4,324	-2,02
Хадаар	402,95	5,64	2,557	-3,08	45,3	2,241	0,32
Хатылы	385,66	5,40	4,083	-1,32	75,6	3,433	0,65
Хайахсыт	320,84	4,49	2,372	-2,12	52,8	1,800	0,57
Хоптобо	638,87	8,94	4,828	-4,11	54,0	7,811	-2,98
Чакыр	442,86	6,20	9,752	3,55	157,3	9,371	0,38
Чурапчы	300,62	4,22	2,670	-1,55	63,3	1,235	1,44
Үүтү тутуу	7600,00	106,4	73,74	-32,65	69,3	74,37	-0,64

ИЛ ТҮМЭН МУННЬАХТАРЫГАР СЫРЫТТЫМ

Ил Түмэн олунну 5—14 күннэрин Тая хаһаайыстыбатын күннэрин биллэрэн тая сиригэр быһаччы үлэлээчиллэри, салайааччылары, суруналыыстары кытары көрсөн аһаҥас кэпсэтиилэри, мунньахтары ылтыта. Итилэргэ ынырыллан кыттыыны ыллым.

Олунну 5 күнүгэр Бэчээт Дьэитин мунньахтыыр саалатыгар „күннэр“ аһыллылар буолла. Итиннэ спикер П. В. Гоголев, тая хаһаайыстыбатын сис кэммитизин салайааччы А. М. Находкин уонна 10-тан тахса дьокутаат кытынна. Олору таһынан сүрүннээн тая хаһаайыстыбатын тизмэтигэр суруйар суруналыыстары, уопсастыбаннас бэрэстэбиитэллэрин, астыыр-үөллүүр салаа салайааччыларын ынырыттар. Биһиги улуустан „Чурапчы“ ТХПК бырабылыанньатын бэрэссэдээтэлэ Николай Аржаков кытынна.

Саалаба кириэн олорор мизтэ көрдүү сырыттаһына остуол баһыгар „И. П. Пономарев“ дин суруктаах табличка иннигэр ыйан олортулар. Остуол аһаар өттүгэр суруналыыстары, утары улуустартан кэлбит соботуопкалааччылары олоруттар. Дьокутааттар, ынырылаахтар кыты ыскамыайкаларга, олоппосторго олордулар.

Көрсүлүүнү Ил Түмэн пресскленин салайааччыта Ч. Н. Гаврильев салайда, кирии тылы спикер П. В. Гоголев эттэ. Өрөспүүбүлүкэ тая хаһаайыстыбата сайдытын билинни туругун туһунан министир А. П. Атласов иһитиннэрдэ. Ити кэнниттэн тутта санаа атастаһыта сабаланна. Маннайгынан мизтэ тыл биэрэн соһуттулар. Регламент 3 мүнүүтэ. Онно тугу элбэти эттиэхиний. Сүрүннээн киһлэ үүт бэйэсэ турар сыаната (себестоимость) 59 солк. 50 харчы

дии туран 4-с сылын 45 солк. тутта олорон сэттэтэ даһаны мунньахтаан туһа тахсыа суоҥа дьэитим уонна эһиһиллээн чааһынай ыал ынаһын төбөтүгэр 35-тии тыһ. солк. биэриитэбэс өрүттэрин бэлэстэтим.

Барыта 19 киһи тая хаһаайыстыбатын бары өрүттэригэр тохтосон санааларын эттилэр. Биллиилээх политик Э. Б. Березкин быйыл тая хаһаайыстыбатыгар көрүлүбүт 9,9 млрд. солк. 900 мөл. салалтаҕа (чиновниктарга) ороскуоттанарын, киһи үп министириэн олорон бу болпуруоһу 20 мүнүүтэ иһинэн быһаарбытын кэпсээн сэргэхситтэ. Н. А. Аржаков үүт соботуопкатын, быйыл ИЖС бырагыраамата тая сиригэр суох буолбутун, элбэх хoduһа сирэ

сүөһүтэ суох, өрдөөбүтэ барбыт дьон ааттарыгар сылдыалларын, онон санаа үлэлиир фермердэргэ сир тиийбэтин туһунан сөптөөх этиини онордо.

Иккис күн эмиз тая хаһаайыстыбатыгар соботуопка уонна бордууксуйаны астааһын-үөллээһин, батарыы болпуруостарыгар Ил Түмэн улахан мунньахтыыр саалатыгар „аһаҥас парламент“ ыйтылынна. Президиумна спикер П. В. Гоголев, киһи солбуйааччыта А. Н. Жирков, бырабылалыстыба бэрэссэдээтэлин тая хаһаайыстыбатын болпуруостарыгар солбуйааччы Д. Г. Белозеров уонна тая хаһаайыстыбатын сис кэммитизин салайааччыта А. М. Находкин олордулар. Ил Түмэн дьокутааттара, Халымааттан, Бүлүү түгэбүттэн тиийэ

астыыр-үөллүүр салаа, КП-лар салайааччылары, улахан фермердэр, суруналыыстар, тая хаһаайыстыбатын бэтэрээннэрэ кытыннылар.

Кирии тылы спикер П. В. Гоголев эттэ, иһитиннэрини тая хаһаайыстыбатын министирэ А. П. Атласов онордо. Ити кэнниттэн ыйтылыларга, этиилэргэ киридибит. Мин министиртэн киһлэ үүт бэйэсэ турар сыаната төһөтүн уонна 2016 сыллаахха „Тая хаһаайыстыбатын сокуонунан“ эт-үүт сыаната инфляция бырыһаанынан сылын зайы үрдээн иһиэхтээбэ тобо туолбатын туһунан ыйыттым.

Онуоха Александр Павлович былырынны туругунан киһлэ үүт оноһуллар ороскуота 59 солк. 50 харчы эбитин, быйылгыта оноһулла илигин эттэ, ыйыты иккис аһаарыгар хоруйдаабата. Элбэх киһи араас болпуруоһу ыйыттылар, санааларын үлэлэһиннилэр.

Бу иккис күнүгэ тая хаһаайыстыбатын инники сайыннарыыга элбэх санаа этилиннэ. Үрдүкү салалта дьокутааттар тая сирин, тая хаһаайыстыбатын салаатын бүгүнгү туругун туһунан үгүс сонуну, туруорсуулары иһиттилэр. Ити барыта сана сокуоннары, уураахтары дьаһаллары ылыналларыгар туһалаах буолара саарбахтаммат.

Аны бииргэ тохтуум. „Аһаҥас парламент“ бүтэрин кытары тахсан истэхпинэ А. Н. Жирков көмөлөһөөччүтэ ыныран Александр Николаевичка сирдээн киһлэрдэ. Спикер солбуйааччыта олус истинник көрүстэ, тая хаһаайыстыбатын сайдытыгар көрүүдэрбин бэркэ сэргээн иһиттэ, бу болпуруоска бэйэтин санааларын билиһиннэрдэ.

Бу Ил Түмэн мунньахтарыгар ынырыллан, олус астынан табыстым. Санааларбын аһаҥастык суруйар санаам өссө күүһүрдэ.

Иван ПОНОМАРЕВ.

ХАМАБАТЫК АТЫЛАҤАЛЛАР

„Чурапчы“ ТХПК онорон таһаарар бордууксуйата улууспутугар эрэ буолбакка, өрөспүүбүлүкэ бары нэһиликтэригэр, куораттарыгар хамабатык атыыга барар. Арасыйыа араас куораттарыгар, киһи куорат Москвага тиийэ араас таһымнаах куонкурустарга, быыстапкаларга кэлэрэтиип аһа-үөлэ ситиһиһилээхтик кыттар, мэтээллэринэн, грамоталарынан, дипломнарынан наһараадаланар, бириистэргэ тиксэр.

Соторутаарыта Амма улуугар Амма сэлээннэтигэр ыйтыллыбыт „Чурапчы күннэригэр“ кэлэрэтиип аһын-үөлүн олохтоохтор былдыаһынан ыллылар, атыыһыттарга махтаннылар.

«ЧУРАПЧЫ» ТХПК 2019 с. ОҢОРБУТ БОРОДУУКСУЙАТА

В ТОННАХ

продукция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ФАКТ	ПЛАН	вып. в %
Закуп молока факт	74,37	134,70	163,80	279,96	479,08	1 228,27	1 571,30	1 631,09	910,69	335,01	300,08	245,54	7 352,77	7 624,00	96,44
Закуп молока по пересчету масла и ЦМП	164,87	170,41	230,51	278,86	466,21	1 177,72	1 578,52	1 514,22	933,64	388,64	312,82	178,37	7 216,42	7 624,00	94,65
Масло сливочное	0,90	0,00	1,30	4,50	13,51	42,00	58,00	55,00	32,70	10,00	7,50	0,31	225,72	211,39	106,78
ЦМП в пересчете на молоко	143,25	170,41	199,24	170,63	141,26	167,53	183,50	191,36	147,14	148,12	132,43	170,91	1 965,79	2 200,00	89,35
Сливки	12,09	13,85	16,37	13,87	11,70	14,16	15,63	16,43	12,53	12,60	11,30	14,60	165,13	225,86	73,11
Молоко кроме сырого	0,84			0,73								0,83	2,40	5,31	45,14
Сметана	1,31	2,37	2,77	2,33	1,80	1,76	1,74	1,86	1,60	1,50	1,40	1,70	22,13	26,18	84,53
Кефир (КМП, кроме сметаны)	8,77	12,17	12,25	11,67	8,69	9,54	10,31	9,02	7,00	7,90	6,30	7,80	111,42	122,58	90,89
Творог (нежирный)	1,00	1,25	0,73	0,60	0,35	0,07			0,80	0,50	0,60	1,84	7,74	8,49	91,11
Йогурт	0,33	1,20	0,26	0,72	0,58	0,84	0,81	0,72	0,60	0,30	0,20	0,86	7,42	7,29	101,82
Сорат	3,75	1,63	12,51	8,86	8,21	7,40	7,40	7,30	6,40	7,37	5,24	9,10	85,17	209,03	
Бырпах (кумысный продукт)				0,72	1,08	13,94	1,60	1,40	0,62	0,53	0,06	0,72	20,67	30,98	66,71
Сыры,											0,60		0,60		
Мясные пол/фабр	1,82	4,82	2,97	13,26	1,97	1,09	4,00	0,73	0,80	4,10	9,80	6,35	51,71	28,04	184,42
Колбасные изделия	5,17	4,65	5,64	7,40	4,44	5,05	4,11	5,50	2,22	5,10	5,40	9,20	63,88	35,97	177,58
Продукция из мяса птицы		0,19	0,35	0,17	0,19	0,28	0,18	0,16	0,32	0,16	0,40	0,80	3,20		
Хлебобулочные	1,87	1,55		0,79	0,55	0,52	0,79	0,79	0,60	1,37	1,40	1,20	11,43		
Чистая вода	73,68	430,00	784,00	629,00	662,00	667,00	643,00	637,00	618,00	612,00	420,00	728,00	6 903,68	4 551,62	151,68
Мясо замороженное									11,26	15,54	68,23	0,33	95,36		

Сыһыарыны бэлэмнээтэ Алексей СПЕЦОВ

НОРУОТ ХОРСУН БЫҢЫТА ӨЛБӨӨДҮЙБЭТ

75
КЫАЙЫ!
1945-2020

**Бүгүнкү
балаһаба
Мугудай
нэһилиэгэ**

кэлбитэ – Гуляев А.Н.

Ытык Ильмень күөлгэ 35-гэр дизри саастаах саха ыччаттара 19-с, 20-с, 21-с, 22-с туспа хайыһар биригээдэлэригэр араарыллан кыттыбытара.

Ытык Ильмень күөлгэ буолбут кыргыһыга Мугудайтан 19-с, 20-с хайыһар биригээдэлэригэр 12 киһи кыттыбыта:

«Дьэнкэрэ» колхуостан – 1 киһи: Борисов Афанасий Михайлович (1920-1943 сс);

«М.Горькай» колхуостан – 2 киһи: Данилов Николай Кириллович (1905-1942 сс), Оконешиков Федор Сидорович (1920-1943 сс);

«Сайдыы» колхуостан – 9 киһи: Сивцев Степан Петрович (1916-1943 сс), Сивцев Иван Петрович (1919-1943 сс), Пермяков Иннокентий Николаевич (1919-1944 сс), Красильников Николай Егорович (1922-1943 сс), Оконешиков Лука Васильевич (1920-1943 сс), Коркин Роман Семенович (1920-1943 сс), Сивцев Иван Ильич II (1919-1943 сс), Пермяков Максим Максимович (1922-1978 сс), Сивцев Николай Николаевич (1915-2003 сс). Бу дьоммут 1942 сыллаахха сэриигэ ынырыллыбыттар. Олортон 10 эдэр киһи көмүс уңуоба Ильмень күөлгэ хаалбыт, 2 буйуун Пермяков М.М., Сивцев Н.Н. тыһынаах эргиллэн кэлэн зылазэх олобу тутуспуттара.

Курскай Тобой кыргыһытыгар Мугудайтан 3 киһи кыттыбыта:

«Октябрь 20 сыла» колхуостан – Дьяконов Николай Михайлович (1919-1973 сс);

«Сайдыы» колхуостан – Гуляев Александр Николаевич (1902-1972 сс), Сивцев Иннокентий Михайлович (1919-1985 сс). Кинилэр Кыайыны уһансан тыһынаах эргиллибиттэр.

Бу үс кыргыһыттан Гуляев Александр Николаевич Сталинград уонна Курскай Тобой кыргыһыларыгар кыттыбыта, Кыайыны өрөгөйүн билэн, этэннэ дойдутугар эргиллэн кэлбитэ.

Ленинград оборонатыгар Мугудай ыччаттара эмиз кыттыбытара. «Дьэнкэрэ» колхуостан – Оконешиков Иван Игнатьевич (1913-1942 сс) 202 стрелковой дивизия 642 стрелковой полк саастаабыгар сэриилэспит, 1942 с. от ыйыгар Ленинградскай уобаласка, билингитэ Новгородскай уобалас Полавакскэй оройуон Горичы дэриэбинэтигэр ыараханньык бааһыран, фронт кутаһынаабы госпитальга өлбүт. Ханна көмүлүбүтэ билилбэт.

«Сайдыы» колхуостан – Дьяконов Афанасий Михайлович (1916-1970 сс) 1238-с, 128-с стрелковой полк саастаабыгар Новгородскай уобалас Старай Русса оройуонугар, Ленинградскай уобалас Беломор-Балтийскай оройуонугар сэриигэ киирбитэ. 1942 с. кулун тутарга уонна бэс ыйыгар икки төгүл ыараханньык бааһырыта, контузияламмыта. № 3651 эвагоспитальга Казань куоракка эмтэммитэ. Дойдугулар 1942 с. атырдьах ыйыгар «Бойобуой үтүөлэрин иһин» мэтээллээх эргийбитэ.

Аба дойдуту сэриитигэр кыттыыны ылбыт дьоммут команднай саастаабытара: 1 старшай лейтенант, 2 младшай лейтенант, 6 сержант, 121 рядовой. Оттон Е.С. Толстоухов өстөөх билиэнигэр түбүһүн, солуну көрөн, дойдутугар эргилибитэ. Сэрии издээнэ таарыйбатах ыала суоба: А.М. Коркина түөрт уолуттан ытыһын соттубута. Дьөгүөр үс уолун сүтэрбитэ. Ини-биилэр иккизин, соботох соботобуунан маһыйбиттэр. Ол курдук, биригэ төрөөбүт, тулаайах убайдыы-быраат Степан Петрович, Иван Петрович Сивцевтэр сэриигэ Горкай уонна Амма оройуоннарыттан ынырыллан, Ытык Ильмень күөлгэ 19-с туспа хайыһар биригээдэлэригэр көрсөн, биригэ сэриилэһэн, иккизин көмүс уңуохтара Ильмень күөлгэ хаалбыта. Итинник түбэлтэ эмиз баар, иккизин кэргэнэ, обото суохтар, олохторун салгыыр киһи суох.

Кыайыны өрөгөйүн билэн, түөрт ини-би, бааса уопаттара, этэннэ эргилибит үөрүүлэрэ эмиз баара.

Өстөөбү үлүрүтэн, кыайан, Берлингэ тиийбиттэр: Петр Васильевич Коркин, Егор Егорович Красильников, Иннокентий Михайлович Сивцев. Кинилэртэн Е.Е. Красильников Берлин ытыыга хорсундук сэриилэһэн, сырдык тыһынын толук уурбута.

Нэһилиэгит ытык кырдыаһа, икки «Кыһыл Сулус» уордун кавалера Тимофей Степанович Ноговицын бойобуой

суола Смоленскай туһаайыһынан сабаламмыта. Смоленскай куораты босхолообута. Красноградскай корпуска Бобруйскай аныгар сэриилэспитэ, Днепр өрүтү туораабыта. Бу кэмнэ иккитэ бааһыран, госпитальга эмтэнэн инники кирбигэ киирбитэ. I-кы Беларусскай фронт 96 стрелковой дивизиятын 239 полкатын отделениетын хамандыыра буолбута. Сэрии аны Польша сиригэр сабаламмыта. Буг өрүстэн Висла өрүскэ дизри сэриилэһэ сылдьан үсүһүн бааһырыта. Госпитальтан тахсаат, төрдүс төгүлүн сэриигэ киирбитэ. Ити курдук, өлүү айабын хас эмэ төгүл өнөйөн, хас дабыны ыйы быһа сиргэ хонон сэриилэһэн баран, Кыайыны буолуо 4 ый иннинэ үчүгэй хамандыыр буолуон сөп дьэн младшай лейтенаннары бэлэмниир училищега штабка батальон сызыһуунан сырыттабына, үөрэххэ ытытыллыбыта. Кыайыны Берлингэн 70 км сиргэ оккупационнай зонага сулууспалыы сылдьан көрсүбүтэ. Сэрии кэмизгэр өстөөх төгүрүктээһинигэр түбөһүн, таанкалары утары тэнэ суох охсуһууга киирсии, хамандыырдар бирикээстэрин толоро, төттөрү кэлбэки билэ-билэ уоту ортотунан ыстаныы, араас ыксаллаах балаһыанньага тыһынаах хаалыы 4 төгүрүк сыл тухары Тимофей Степанович сэриилэһэн дойдутугар тыһынаах эргилибитэ.

Аба дойдуту сэрииттэн Кыайыны хотойдору дойдутугарыгар 68 киһи эргийбит. Олортон аһаардара Кыайыны 20 сыллаах үбүлүөйүгэр тиийбэтэхтэрэ. Сэриигэ эмсэһэлээбит доруобуйалара мөлтөөн, орто дойдуттан барбыттара.

Кыайыны саллааттара дойдутугарыгар эргиллэн кэлэн зылазэх олобу тутуспуттара. Мугудай нэһилиэгэ үүнэригэр-сайдарыгар төһүү күүс буолбуттара. Кэлэр кэнчээри ыччаты Ийэ дойдуга бэринилээх буолууга, кэрэбэ, сырдыкка уһуйбуттара, үөрэллүттэрэ.

Чурапчы улууһа былыр-былыргыттан үгүс кыһалҕаны, издээн-алдьархайы көрсүбүтэ. Олортон саамай издээннээхтэрэ, үгүс киһини сор суоллаабыт, хаанынан ытаппыт 1942 сыллаахы Чурапчы оройуонун хоту – Кэбээйи, Эдьигээн, Булук оройуоннарыгар – күүс өттүнэн көһөрүү буолар.

Бу ыар-дьылба Мугудай нэһилиэгин эмиз түмүбүтэ – 4 колхуостан 3 колхуос күүс өттүнэн көһөрүллүүгө хоту барбыта. «М.Горькай» колхуос Сылаахха нэһилиэгэр Чалов аатынан колхуоска холбоһтут. «Дьэнкэрэ», «Октябрь 20 сыла» колхуостар Талахтаах учаастагар Хатылын нэһилиэгэр байыларэ «Октябрь» колхуос буолбуттар.

1942-1946 сс. Аба дойдуну көмүскүүр Улуу сэрии сылларыгар үлэ фронтугар Эдьигээн оройуонугар көһүүгэ барбыт колхуостар «М.Горькай» колхуос бэрэссэдээтэлэ Гаерил Кириллович Оконешиков, Сылаахха 53 хаһаайыстыба (189 киһи) тиийбит; «Дьэнкэрэ» колхуос бэрэссэдээтэлэ Петр Дмитриевич Пермяков, Талахтаахха 28 хаһаайыстыба (76 киһи) тиийбиттэн 19 киһи уңуора Эдьигээнгэ хаалбыт; тиийбит; «Октябрь 20 сыла» колхуос бэрэссэдээтэлэ Николай Григорьевич Оконешиков, Талахтаахха 34 хаһаайыстыба (91 киһи) тиийбит.

Чурапчы көһүүтүгэр сылдьыбыт дьоммут ахтыһыларын ааба олорон, киһи дууһата хараастар. Кырдыаһыттан оботугар тиийэ уһун уһууқтаах айаны, тонууну-хатыһыны, ачыктааһыны этэринэн-хааннарынан билэн, өлөр өлүү чөнөрүк чөмүлэтин үстэ өнөйөн, бу ыар ынчыктаах, харах уулаах көһүү түөрт күчүмэсэй сылын эрийинэн туораан, олох иһин охсуһан, эрийтэн-кыһалҕаттан төлө көтөн, ордубут дьоммут төрөөбүт түөлбөлэригэр, дойдутугарыгар эргиллэн кэлэн сана олобу айан-тутан, уһансан барбыттара. Ол ыраах хоту тиийэн ыалдьан, ачыктаан суорума суолламмыт бар дьоммут үгүстэр, тиийбит сирдэрин, эбэтэр эргиллэн кэлэн иһэн атын оройуону дойдуту оностон, аналларын көрсөн олохсуйан хаалбыттар да бааллар. Олох салҕанар, ол ааспыт харах уулаах, дуулаан сыллар ханан да хатыламматыннар. Үүнэр көлүөнэбэ хорсун-хоодуот буйууннарыт, бири дойдутаахтарбыт, бүгүнкү эйэлээх халлаан иһин олохторун толук уурбут дьоммут албан ааттарын, олохторун-дыахтарын туһунан өлбөөдүйбэт үгүө өйдөбүлү хаалларарбыт, кинилэр ааттарын ааттатарга дуулуһарбыт-биһиги ытык изспит буолар.

Кыайыны 75 сылыгар төрөөбүттэрэ 100 сылын туолар бэтэрээннэрбит.

Дмитрий Данилович Красильников (1920-1984 сс). 1943 с. бэс ыйыгар Кыһыл Армия кэккэтигэр ынырыллар. 1943 с. от ыйыттан ахсынны ыйга дизри рядовойнан 348-с Забайкальскай фронтта запасной стрелковой полкага снайпердар

роталарыгар сулууспалыыр. Ахсынны ыйтан маршевой ротанан сэриигэ барбыт. 1944 с. тохсунньу, олунньу ыйдарга 48 стрелковой полкага 17 гвардейскай Духовщинскай дивизияга I Прибалтийскай фронтта 39-с армияга сэриилэһэр. 1944 с. Витебск куораты босхолоһуонна олунньу 4 күнүгэр Бондари дэриэбинэбэ атабар ыараханньык бааһыран, госпитальга эмтэнэр. 1944 с. атырдьах ыйыгар дойдутугар эргиллэн кэлэр. 1946 с. «Германияны кыайыи иһин» мэтээлинэн наҕараадаланар. 1948 с. физико-математическай факультеты бүтэрэн олобун наукага аныыр. Өкөм таһыгар космическай сарданалары үөрэтэр ыстаансыаны тэрийэр. Үлэтин младшай сотруднигынан сабалыыр. Эпбэх научнай үлэлэри, диссертациялары көмүскээн физико-математическай наука хандыдаата буолар. 1982 с. Ленинскай бириэмийэ лауреата буолбута.

Красильников

Гаврил Дмитриевич (1920-1976 сс). Сэриигэ 1942 с. бэс ыйыгар ынырыллыбыт. 24956 вч сэриилэспит. 1944 с. кулун тутарга ыалдьан эргилибитэ. Дойдугар кэлэн ветсанитар кууруһугар үөрэнэн колхуоска, сохуоска уһун сылларга бэтэринээрэдээбитэ. Мугудай сельсэбизитигэр докутаат, бэрэссэдээтэл, колхуос бырабылыанньатын чилиэнэ, иллэн кэмизгэр тустууан дьарыктаммыта. Оройуонна хас да төгүл ыарахан ыйааһынна чөмүлүөкнээбитэ.

Аммосов
Ксенофонт Кононович (1920-1999 сс). Хоттобо Диринэ, 1942 с. Кэбээйигэ көһүүгэ барбыт. 1943 с. сэриигэ ынырыллыбыта. Забайкальега 210 стрелковой дивизия 562 стрелковой полк рядовой. Японияны утары сэриигэ кыттыбыта. 1947 с. олунньуга дойдутугар эргилибитэ. Хонуу биригээдириинэн, тырахтарыһынан үлэлээбитэ.

Смирников Иск

Васильевич (1920-2014 сс). Төлөй, 1941 с. Чурапчыга МТС-ка үлэлиир. 1942 с. сэриигэ ынырыллыбыта. 40 стрелковой хайыһар биригээдэтин рядовой, онтон 60 стрелковой полкага мотострелковой сапернай ротага көһөрүттэрэ.

1944 с. Москвага суол, муоста тутуугулар үлэлээбитэ. 1945 с. Электросталь куораттан сэрии сэттээх эшелон харабыла. Бастагы сырыһыларын таһаастарын Краков куоракка тизриллэтэр, иккистэрин Германияга Бреслава куоракка. Кэннэки 78-с инженернэй батальонна көһөрүллэн бири сыл аэродром харабыллаабыт, 1946 с. дойдутугар эргилибитэ. Кэргэнинээн савастарын тухары фермага, сүөһү көрүүтүгэр үлэлээбиттэрэ.

Балаһаны бэлэмнээтэ:
Күннэй Григорьевна АММОСОВА,
Д.Д.Красильников аатынан Мугудай орто оскуолатын «Көлүөнэ ситимэ» оскуолатаагы кыраайы үөрэтэр мусуой эбии үөрэхтээһин педагога, Саха сирин үөрэтириитин туйгуна, Чурапчы улуһун норуот маастара.

— ОЛУННЬУ 13 КҮНЭ — ТӨРӨӨБҮТ ТЫЛ, СУРУК-БИЧИК КҮНЭ —

Салгынта, Иннин 7-с стр. көр. халын кинигэтин мөһөөчүгүз укта сүлдүүбүт бөлүмү. Кини бу кинигэни Жигалово дин тими сул станциятын колхозунан ырынагыттан 25 колхозбайга атыласыт.

(Көр: А.С. Пушкин. Избранное. Изд-во «Художественная литература». Москва, 1937 год.) Поэт кэлин дьонго: «Пушкин кинигэти быһаарыт, онон тыннаах хаалгытым», - дирир үтү. Ааптар бу түгэни «14 сыл махталын Пушкинни билиммит...» дин тылларынан санатар. «Тохсуньута дурдатын оностон «Локууттуун кэпсэтигэ кирибит» дин этии саха нуруодунан поэтыгар В.М. Новиков — Күнүк Ураастыралка туһаайыллар. Владимир Михайлович 1936 сыллааха Крымга эмтэнэ баран иһэн, доботторун, дойдутун ахтан Локуут дин уу бараабынан уобарастаан, суруйааччыларга илдьит ыттар ныманан, «Локууттуун кэпсэтигэ» дин юмордаах этиитин айымньытын суруйбута. П.А. Ойуунускайтан сабаларан саха суруйааччыларга сааскы бултааһынна хайдах-туох бэлэмнэллэрин сурук кизбинэн кэпсээн, барыларын бэлэз өрүттэрин таарыйан хаадылаабыта. Доботтору ону олус дин биһирээбиттэрэ, ким да өһүргөммэтэ. Ол көрдөөх хаадылааһынтан поэт Дьон Дьанылы даһаны маппата, кини дурдатын тохсуньута сөргүтэрэ ахтыллыбыта. Г.И. Макаров — Дьон Дьанылы учууталыра. Кыһынны үһүн өрөбүлгэ эрэ илэһисэйэрэ, сааскы ыйдарга солото суох буолара. Дьэ, ол иһин тохсуньута дурдатын бэриэрэ, сөргүтэрэ киниэхэ бары өттүнэн табыластааба.

7. «Болтоноттон үйэтигэр тэйбэтэх...» дин этии устуорук Гаврил Георгиевич Макаровка туһаайыллар. Кини төһө да Дьокускайга олордор, сааһырдар, Болтоноттобу аймахтарын кытары сибээһи быспата, кэлэ-бара сүлдүүбута.

Г.И. Макаров саха нуруотун чулуу дьонунун Г.П. Башариннын, Авксентий Мординовтын, Иван Романовтын саллар сааһын, үлүр үйэтин тухары добордослута. Кинилэрдик төрөөбүт нуруоттарын кырдыгынан көмүскэллэнэ, Гражданскай сэрии таһаарыт сэдүлүн монографияларынан таһааран, үлүскэнээх үлэни оморбут, өрүү илдьиктаах суолу тутуспут киһинэн биллэр.

8. «Улахан Бокхуйабыт кыһа — Улахан Дууньа учуонай буолбута...» дин ис хоһооно манньк. Лингвист Семен Новгородов үс эдэйдээбэ. Бастагы эдэйдэ Анна Андреевна Попова(Новгородова) дин этэ. Киниттэн Сэмэн Тумат аҕата Андрей Фомич Попов төрүүр. Ийэс эдэйдэ Евдокия Андреевна

Коркина (Новгородова) Кытаанах нэһилиэгин киһитигэр Иннокентий Коркинна көргөн тахсыбыта. Кинини Улахан Бокхуйа дин ааттаабытара. Бу Коркиннар — өссө биер Евдокия Иннокентьевна Коркина дин кыс оҕолорго, ол киһилэрэ Чурапчытаагы педучилищени бүтэриб, саппикэ ыалдьан эдэр сааһыгар өлбүтэ.

Профессор Евдокия Иннокентьевна Коркина — Гражданскай сэрии саана Болтоното олохтоох Анна Николаевна Новгородова (Аанчык эмээксин) итиллэ сүлдүүбута. Куома Боллук тулааһа хаалгыт Андрей, Мотрена дин оҕолорунун. Ити түгэн кырдыктаабын тааһыра Андрей Новгородов Ленинградка олорор Мария Павловна Новгородова(Фелицина. Кинигэлэргэ кийииттэрэ Сэмэн Новгородовунан) сурутуун биһирээтиллэр.

Аанчык эмээксинээх итини таһынан Кыра Бокхуйа дин кыс оҕолорго. Ол оҕолор кэлин Семенов дин киһиэхэ көргөн тахсан, Николай уонна Марфа дин оҕолору төрөппүтэ. Болтоноттор Марфаны (Манган Маалпанан) биллэлэр. Кинилэртэн оҕо хаалбыта биллибэт.

9. «Күн сирин сырдыгын Ураһалаахха көртө...» дин этии суруйааччы Василий Яковлев 50 сааһын Болтоното Ураһалааһар бэлэтигэр сөбүлэспитин кытары сибээстээх.

«Кыратыгар Кэбээйигэ тийбитэ...» — этии кини дьонун кытары 1942 сыллааха колхозун дьонунун барса сүлдүүбүттарын кытары сибээстээх, оҕо сааһыгар көрсүбүтэ дин ис хоһоонноох.

«Бэл кини буолан эргиллэлэр...» дин этии суруйааччы Василий Васильевич Яковлев «Кырдыгыт тэнкэ тиктим» дин айымньытынан кини үһүлүннэ. Өссө да кини үһүлүр айымньылардаах дин санааны этэр.

10. «Дьөгүөр уолбут сана суолу тэллэ...» дин этии Егор Егорович Карпузовка сыһааннаах, суруйар-айар идэлэнэн эрэрин туһунан.

«Бэл Турантаев кырдыгаһа туһунан...» дин этии нуруот эмчигэ Гурий Иванович Турантаев — Борогон туһунан, кини эмиир-томтуур дьобурун олус сөпкө тобулан эрэрин, Саха сирин биллиилээх булчуһулар олохторун бэлэз түгэнэрин суолтааһы бэлэтигэр ныматынан суруйбута хайдаран, сэнээрлэлэр буолла дин санааны биһирээтэр. Отоһут үгүсх тутар ныманы баһылаан эрэр хайдаран.

11. «Бэҕэ Догдоонор, Кытыгырас Бокхуйа...» — дин этиигэ дыһыһа баар буола сүлдүүбүт дьон ахтылаллар. Бэҕэ Догдоонор — Михаил Петрович Догдоонор — Аба Дойду Улуу сэриитин кытыгылаа, фронтан анаар илпигин сүтэрэн кэлбитэ.

Төһө даһаны инбэлиит буоллар, курунан баанан баран, ыһахтарга быа тардыһара. Кытыгырас Бокхуйа — Прасковья Иннокентьевна Кривошапкина Болтоното колхозун дьонунун Көһөрүлүүтэ түбэһэн, Кэбээйигэ барсан кэлбитэ. Туруу үлэһит, актыыбынай позициялаах киһи этэ. Кини куустээх санаатын көрдөрөн турардаах. Чурапчыга буолбут Кыайы ыһаһар олобостоох сүлдүүбута. Ол курдук бэйэтин кыанар кытыгырас киһи этэ дин кэпсэтиллэр.

«Легендэйдэр...» Иннокентий Фомич Поповка(Куома уола Легендэйдэ) сыһааннаах. Кини Ааллаах Ууну ыһаһа тардытыгар сүлдүүбута. Сэрии сабаланыан аҕай иннинэ таһаарс таһытыгар тарынна түһэн, аҕаһын тарбахтарын үлүтэн эппэрээсийэлэппитэ. Саллар сааһын тухары колхоз үлэтигэр — от охсууттан, ат айаһынан курдук күүһү-кудэһи эрэйэр үлэтигэр туора турбата, хоһуун, кыайгыас-хотугас үлэһитинэн биллэрэ.

«Митэрэйдэр...» Дмитрий Никитин Сиссинэ сыһааннаах. Дмитрий Сиссин Аба Дойду Улуу сэриитин кытыгылаа. Колхозу туруу үлэһитэ, илии хотурунунан оту охсууга иннин кимикэ да биһирээх бүтүрү үлэһит этэ. Кини оҕолору, сизинэрэ Чурапчынан, Бахсынан, Болтонотон, Дьокускайынан тарбанан олоролор.

«Баһалар...» дин этии Седалищева сыһааннаах. Кини ситэтэ суох механизациялаах эвентота оттоһунна үгүстүк бастаабыта. Өрөспүүбүлүкэ таһымыгар үлэти биллибитэ-көстүбүтэ. Социалистическай кыайы хас да төгүлүкх кыайылааба — массыннан, убаһанан элбэхтик биризмийэлэммит киһи этэ.

«Мэһинньиктэп Ньукүлэй (аны да баар) убайбыт...» дин этии Николай Яковлевич Местниковка сыһааннаах. Кини Афанасий дин бырааттааба. Кинилэр аҕалара Яков, ийэлэрэ Мария Григорьевна Попованы — Местникованы кытары колхозу дьонунун Кэбээйигэ Көһөрүлүү кэмигэр биһирэ суулаһытынан барбытара. Кыра саастарыгар эрэйи-кыһаһы көрсүбүттэр. Ийэлэрэ Мария Григорьевна Попова Утуйар Кирпичкэй кыһа этэ. Эдэригэр бүтүрү үлэһит, ыраас туттунуулаах киһи этэ. Кэбээйиттэн төһүүлүгүр көргөннүтэн Яков Местниковтан араһыбыта. Мария Григорьевна уолаттарын кытары туран хаалаахтаабыта. Сотору кэминэн Аба дойду Улуу сэрииттэн этэнэ эргиллэн кэлбит нэһилиэгин киһитигэр Дмитрий Никитин Сиссинэ көргөн тахсан, өр кэмнэ эйэлээхтик, дьоллоохтук, сүөһү ииттинэн быр-бааччы олорбуттара. Мария Григорьевнаны дьон-сэргэ сөбүлээн,

таптаан, Сиссин Маайата дин сүрэхтээбит. Кинилэр бүгүһүн Сиссин аймах уруу дьону тэниппиттэрэ.

12. «Сааһын, Добордуурап, Бууһап сабаттан...» дин этии Андрей Андреевич Саввинна (Өндөрүүсэ Саабынна), суруйааччы Михаил Добордуурапка, Николай Николаевич Булуева сыһааннаахтар. Андрей Саввин собурууттан кинигэ суруйтаран ваһара, уобалас хаһыаттарыгар, сурунаалларыгар сахалы, нуучалы тыһынан тыа сирин кыһаһытын туһунан заметкалары, ыстатыйалары суруйталыра.

Михаил Добордуурап буоллаһына «Сэссэлисимэ суола» хаһыакка хоһооннорун таһаартарара, ыстатыйаларын бачээттэтэрэ. Кини үксүгэр Миша Бабаарыскай дин аатынан суруйара.

«Бууһап...» Николай Николаевич Булуев, Кини «Сага олох» хаһыакка тилигин быспакка, Болтоното олоһун-дыһаһын суруйан сырдатара.

«Өлөксөй уолбут суруксуттуур...» дин этии билигин даһаны «Сага олох» эрдээсыйэттигэр үлэтир бачээт кырдыгаһа бэтэрэнигэр Алексей Михайлович Слепцова туһаайыллар, кини эрдэтээһи уопсастыбаннай кэрэспэдиэннэр суолларын салбаан үлэһи-хамсы сүлдүүбута туһунан этиллэр.

«Бэйэбит кыһыт Варварабыт...» дин этиини билигин тахсылаахтык баһылыгынан үлэһи-хамсы сүлдүүр Варвара Васильевна Макарова сага сүүрээһини, дыһаллары киллэрбитин туһунан этиллэр.

«Галерея түмэл олугун ситэрэн...» дин этии Варвара Васильевна Болтоноттон төрүттээх үтүөлээх-өһөлөөх дьонун санатар — өйдөтөр тэрээһини онорон Чурапчы улуусунааһы А.А. Саввин аатынан Кыраайы үөрэтэр мусойга экспонат быһытынан туруортарбыта ыйыллар.

«Бары күүһү Төрүт кинигэбэ түмнэ...» дин этиинэн В.В. Макарова Болтоното нэһилиэгин устуоруйатыгар сыһааннаах кинигэни суруйууга-түмүүгэ турунна дин өйдөбүл бэриллэр.

13. Бу түһүмэххэ саха нуруодунан суруйааччыта, Болтоното Новгородовтарыттан төрүттээх Сэмэн Тумат — Болтоното суруйааччыларын кинигэлэринэн таһаарыһа, ыстатыйаларынан сырдатыһа үлэтир-хамсыр дин өйдөбүл этиллэр.

Сэмэн ТУМАТ.

Олунньу 17 күнэ бэтидизинньик	Олунньу 18 күнэ оптуорунньук	Олунньу 19 күнэ сэрэдэ	Олунньу 20 күнэ чаппиз	Олунньу 21 күнэ бэтидиз	Олунньу 22 күнэ субуота	Олунньу 23 күнэ баскыһыанньа
06:00 - Сага күн 6+ 07:00 - Сага күн 6+ 09:00 - «Сага сирэ» инф. бизири 12+ 09:15 - Дойдум дьонно 09:30 - Кэрэ кистэлэнэ 10:30 - Тыһынаах дорбон 12+ 11:15 - Өркөн өй 12+ 12:30 - Эл иитэ 12+ 13:15 - Кыайы-75 12+ 13:30 - Сага Сирэ-Якутия 14:00 - Тэтим чааһа 12+ 15:00 - Город женщин 16:00 - Сага Сирэ-Якутия 16:15 - Бай 12+ 16:45 - Бастың клип 6+ 17:00 - К 75-летию Великой Победы 12+ 17:30 - Полярная звезда 17:45 - Мультсериал 6+ 18:00 - «Сага Сирэ» инф. бизири 12+ 18:15 - Дойдум дьонно 6+ 18:30 - «Сага дэтэр аналым» Марфа Данилова кэрэһинигэр 19:00 - «Якутия» инф. программа 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - «Сага Сирэ» инф. программа 12+ 21:00 - Санаа күүһэ 12+ 21:30 - Тыа ыһаһа 6+ 22:15 - Бастың клип 6+ 22:30 - Итоги дня 12+	06:00 - Сага күн 6+ 07:00 - Сага күн 6+ 09:00 - «Сага сирэ» инф. бизири 12+ 09:15 - Дойдум дьонно 12+ 09:30 - Ас-ыттар 12+ 10:30 - Санаа күүһэ 12+ 11:00 - Актуальное интервью 12+ 11:15 - Талбан 12+ 12:30 - Лекториум 12+ 13:15 - Кыайы-75 12+ 13:30 - Сага Сирэ-Якутия 14:00 - Тэтим чааһа 12+ 15:00 - Кэрэ кистэлэнэ 12+ 16:00 - Сага Сирэ-Якутия 12+ 16:15 - Тыа ыһаһа 6+ 17:00 - К 75-летию Великой Победы 12+ 17:30 - Полярная звезда 12+ 17:45 - Мультсериал 6+ 18:00 - «Сага Сирэ» инф. бизири 12+ 18:15 - Аал-луук мас 12+ 19:00 - «Якутия» инф. программа 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - «Сага Сирэ» инф. программа 12+ 21:00 - Санаа күүһэ 12+ 21:30 - Сэһэн сирэ 6+ 22:15 - Бастың клип 6+ 22:30 - Итоги дня 12+	06:00 - Сага күн 6+ 07:00 - Сага күн 6+ 09:00 - «Сага сирэ» инф. бизири 12+ 09:15 - Дойдум дьонно 12+ 09:30 - Город женщин 12+ 10:30 - Санаа күүһэ 12+ 11:00 - Актуальное интервью 12+ 11:15 - Талбан 12+ 12:30 - Сэргээ 12+ 13:15 - Кыайы-75 12+ 13:30 - Сага Сирэ-Якутия 14:00 - Тэтим чааһа 12+ 15:00 - Ас-ыттар 12+ 16:00 - Сага Сирэ-Якутия 12+ 16:15 - Сэһэн сирэ 6+ 17:00 - К 75-летию Великой Победы 12+ 17:30 - Полярная звезда 6+ 17:45 - Мультсериал 6+ 18:00 - «Сага Сирэ» инф. бизири 12+ 18:15 - Аал-луук мас 12+ 19:00 - «Якутия» инф. программа 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - «Сага Сирэ» информационная программа 12+ 21:00 - Санаа күүһэ 12+ 21:30 - Сэһэн сирэ 6+ 22:15 - Бастың клип 6+ 22:30 - Итоги дня 12+	06:00 - Сага күн 6+ 07:00 - Сага күн 6+ 09:00 - «Сага сирэ» инф. бизири 12+ 09:15 - Дойдум дьонно 12+ 09:30 - Готовим вкусно 12+ 10:30 - Санаа күүһэ 12+ 11:00 - Актуальное интервью 12+ 11:15 - Талбан 12+ 12:30 - Аал-луук мас 12+ 13:15 - Кыайы-75 12+ 13:30 - Сага Сирэ-Якутия 12+ 14:00 - Тэтим чааһа 12+ 15:00 - Город женщин 12+ 16:00 - Сага Сирэ-Якутия 12+ 16:15 - Сэһэн сирэ 6+ 17:00 - К 75-летию Великой Победы 12+ 17:30 - Полярная звезда 6+ 17:45 - Мультсериал 6+ 18:00 - «Сага Сирэ» инф. бизири 12+ 18:15 - Один из нас 12+ 19:00 - «Якутия» инф. программа 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - «Сага Сирэ» инф. программа 12+ 21:00 - Санаа күүһэ 12+ 21:30 - Сэһэн сирэ 6+ 22:15 - Бастың клип 6+ 22:30 - Итоги дня 12+	06:00 - Сага күн 6+ 07:00 - Сага күн 6+ 09:00 - «Сага сирэ» инф. бизири 12+ 09:15 - Дойдум дьонно 09:30 - Город женщин 10:30 - Санаа күүһэ 12+ 11:00 - Актуальное интервью 12+ 11:15 - Талбан 12+ 12:30 - Один из нас 12+ 13:15 - Кыайы-75 12+ 13:30 - Сага Сирэ-Якутия 12+ 14:00 - Тэтим чааһа 12+ 15:00 - Готовим вкусно 12+ 16:00 - Сага Сирэ-Якутия 12+ 16:15 - Сэһэн сирэ 6+ 17:00 - К 75-летию Великой Победы 12+ 17:30 - Полярная звезда 6+ 17:45 - Мультсериал 6+ 18:00 - «Сага Сирэ» инф. бизири 12+ 18:15 - Эп иитэ 12+ 19:00 - «Якутия» инф. программа 12+ 19:15 - Өркөн өй 12+ 20:30 - «Сага Сирэ» инф. программа 12+ 21:00 - Эр санаа 12+ 22:00 - Бай 12+ 22:30 - Итоги дня 12+	06:00 - Геван 12+ 06:30 - Простые истины 12+ 07:00 - Сага күн-Новый день 6+ 09:00 - Новости 12+ 09:15 - Истин илдьит 6+ 09:45 - Бастың клип 12+ 10:00 - Кэл, олор, сэһэргэһиэх 6+ 11:00 - Новости парламента 12+ 11:15 - Сага итэҕэлэ 12+ 11:45 - Уостан түспүт ырыалар 6+ 12:00 - Хранители времени 12+ 12:30 - Ас-ыттар 12+ 13:30 - Сага сирэ. Күнтэн күн 12+ 14:30 - Геван 12+ 15:00 - Истин илдьит 6+ 15:30 - Санаа күүһэ 12+ 17:30 - Кыайы-75 12+ 18:45 - Репортаж 6+ 19:00 - Эн сулускун! 12+ 21:00 - Сага сирэ. Күнтэн күн 12+ 22:00 - ТВ-спорт 12+	06:00 - Геван 12+ 06:30 - Кэл, олор, сэһэргэһиэх 6+ 07:30 - Будем вместе 12+ 07:45 - Полярная звезда 6+ 09:00 - Новости 12+ 09:15 - Истин илдьит 6+ 09:45 - Будем вместе 12+ 10:00 - Родной край 6+ 10:30 - Хаар айан 12+ 12:00 - Хранители времени 12+ 12:30 - Готовим вкусно 12+ 13:30 - Итоги недели 12+ 14:30 - Геван 12+ 15:00 - Истин илдьит 6+ 15:30 - Золотой фонд 6+ 16:15 - Продвижение 12+ 16:30 - Охота и рыбалка в Якутии 12+ 17:00 - Клевая рыбалка 12+ 17:30 - ТВ-Спорт 12+ 20:00 - «Хочу в Snow Voice!» 12+ 21:00 - Итоги недели 12+ 22:00 - Эн сулускун! 12+

Приложение №1 к постановлению главы
МО «Чурапчинский улус (район)» РС(Я)
от 13 февраля 2020 г. №25

Перечень социально значимых продовольственных товаров, на которые устанавливаются
предельные размеры розничных торговых наценок на территории МО «Чурапчинский улус
(район)» РС(Я)

№ п/п	Наименование социально значимых продовольственных товаров
1	Хлеб из пшеничной муки высшего сорта, 1 сорта
2	Мука пшеничная высшего сорта
3	Сахар-песок
4	Рис
5	Крупа гречневая
6	Макаронные изделия
7	Яйца куриные всех категорий
8	Масло подсолнечное
9	Молоко питьевое (молочный напиток)
10	Чай черный байховый
11	Молоко сухое, сгущенное (включая заменители)
12	Детское питание (смеси сухие молочные и каша)
13	Яблоки
14	Бананы
15	Миндарины
16	Помидоры
17	Огурцы
18	Морковь
19	Перец сладкий

Приложение №2 к постановлению главы
МО «Чурапчинский улус (район)» РС(Я)
от 13 февраля 2020 г. №25

Предельные максимальные размеры розничных торговых наценок
на социально значимые продовольственные товары на территории
МО «Чурапчинский улус (район)» РС(Я) (в %)

№ п/п	Наименование социально значимых продовольственных товаров	Товары, реализуемые на территории Чурапчинского района и реализующиеся на территории Чурапчинского района	Товары, реализуемые на территории Чурапчинского района и реализующиеся на территории Чурапчинского района	Товары, реализуемые на территории Чурапчинского района и реализующиеся на территории Чурапчинского района	Товары, реализуемые на территории Чурапчинского района и реализующиеся на территории Чурапчинского района
1	2	3	4	5	6
1	Хлеб из пшеничной муки высшего сорта, 1 сорта	10			
2	Мука пшеничная высшего сорта	7	30	36	60
3	Сахар-песок	7	30	36	60
4	Рис	7	30	36	60
5	Крупа гречневая	7	29	34	58
6	Макаронные изделия	7	26	31	56
7	Яйца куриные всех категорий	7	25	30	
8	Масло подсолнечное	7	28	33	56
9	Молоко питьевое (молочный напиток)	7	25	30	56
10	Чай черный байховый	7	25	30	56
11	Молоко сухое, сгущенное (включая заменители)	7	25	30	56
12	Детское питание (смеси сухие молочные и каша)	7	25	30	50
13	Яблоки	7	25	29	55
14	Бананы	7	25	29	55
15	Миндарины	7	25	29	55
16	Помидоры	7	26	30	56
17	Огурцы свежие	7	26	30	56
18	Морковь	7	25	29	55
19	Перец сладкий	7	25	29	55

Примечание: В перечень труднодоступных и отдаленных населенных пунктов входят: с.Мырыла, с.Толон (Чакар), с.Мындагай, с.Толон (Баксы), с.Кипяки, с.Арылах, с.Юрж-Кюер, с.Орга, с.Улахан-Эбэ (мельдэкс), с.Харыдан, с.Бурх, с.Улахан-Кюель, с.Туора-Кюель (Постановление Республики Саха (Якутия) от 23 декабря 2012 г. №604 «О поощрении и стимулировании системы обеспечения продовольствием населения и основными непродовольственными товарами Арктических, Северных и труднодоступных, отдаленных населенных пунктов с ограниченным сроком закупа товаров Республики Саха (Якутия)»).

Алабар нэһилиэгиттэн төртүттээх Дьокуускай куорат олохтообо, үлэ батэрээнэ
ПРОТОДЬЯКОНОВ Филипп Иванович
бу дьыл олунньу 10 күнүгэр ыраахан ыарыттан 66 сааһыгар олохтон туораабытын билэр
дьонугар, аймахтарыгар диригиник курутуулар туран иһитиннэрэбит.

Кулурбаннын тиздэллэр:
- Тапталлаах кэргэнэ, аҕалара, эһэлэрэ Протодьяконов Филипп Иванович ыраахан ыарыттан олохтон туораабытынан, кэргэннэр Елена Николаевна, кыһыгар Софья Филипповна, күүттүгэр Владислав Петрович, сизэннэригэр Алабартан Хоннар, Спелцеттар, Чурапчыттан Ойонешниковтар.

Сылан нэһилиэгин Бочуоттаах олохтообо, үлэ батэрээнэ, Чурапчы улуусун, Саха Өрөспүүбүлүкэтин норуот маастара, тапталлаах ийэбит, эбэбит, хос эбэбит
ГОРОХОВА Фекла Константиновна
бу дьыл, олунньу 11 күнүгэр улуу ыраахан ыарыттан 72 сааһыгар олохтон туораабытын бары
аймахтарыгар, добоһторугар, билэр дьонугар курутуулар туран иһитиннэрэбит.

Оболоро, сизэннэрэ, хос сизэннэрэ, балта, кийиниттэрэ, күүттүгэрэ.
Кулурбаннын тиздэллэр:
- Сылан нэһилиэгин олохтообо, үлэ батэрээнэ, Чурапчы улуусун, Саха Өрөспүүбүлүкэтин норуот маастара Горохова Фекла Константиновна олохтон туораабытынан, оболорулар, сизэннэригэр, чугас аймахтарыгар А.А. Сивцев аатынан Сыланнаабы НАДь кэлкитимиз, кулутура батэрээнэрэ.

- Күндү дьуөгэлэрэ, үлээннэхтэрэ, Сылан нэһилиэгин Бочуоттаах олохтообо, Чурапчы улуусун, Саха Өрөспүүбүлүкэтин норуот маастара, үлэ батэрээнэ, "Күбэй" үнүгү түмүсүтүн актыбынай үлүүтүтэ, илбээннэ, элбэх оро ийэтэ, эбэтэ, хос эбэтэ Горохова Фекла Константиновна олохтон туораабытынан, оболорулар, сизэннэригэр, хос сизэннэригэр, чугас дьонугар, балтыгар Мария Константиновна бииргэ алтыһыт үлээннэхтэрэ, "Күбэй" үнүгү түмүсүтэ.

- Сылан нэһилиэгин олохтообо, үлэ батэрээнэ Горохова Фекла Константиновна олохтон туораабытынан, кыһыгар Туйвара Иннокентьевна Горохова, оболорулар, аймахтарыгар, сизэннэригэр Игнатьевтар, Захаровтар.

- Сылан нэһилиэгин олохтообо, үлэ батэрээнэ Горохова Фекла Константиновна ыраахан ыарыттан олохтон туораабытынан, оболорулар, сизэннэригэр, чугас аймахтарыгар Чурапчыттан, Дьокуускайтан Яковлевтар.

- Сылан нэһилиэгин олохтообо Горохова Фекла Константиновна олохтон туораабытынан, оболорулар, кийиниттэригэр, күүттүгэрэ, сизэннэригэр, чугас аймахтарыгар ыаллара Монастыревтар, Кузьминнар.

Кылаабынай эрдэктэр - Л.В. ГОРОХОВА
Кылаабынай эрдэктэри солбуйааччы - Е.Г. МАКАРИНСКАЯ.
Эпиктиир сакраттар, сурук отдела - А.Н. ЗАХАРОВА
Экспертиза, тыа хаһаайсчыбытын отдела - А.М. СПЕЛЦОВ
Кэрэсэдьиэннэр - М.В. ПЕТРОВА, С.А. ЖЕНДРИНСКЭЙ
Таҕааччы - Л.К. ПОПОВА
Бачээтэаччы - Ф.А. ПРОТОДЬЯКОНОВ.

— "САХАМЕДСТРАХ" ИНФОРМИРУЕТ —

Диспансеризация 2020 — какие этапы обследования и кто проходит по году рождения?

Всем нам хочется чувствовать себя отлично и никогда не болеть. А ведь многие из болезней вполне возможно предупредить. Одна из мер, способствующая раннему выявлению заболеваний и, соответственно, их своевременному лечению, является диспансеризация. В этой статье мы рассмотрим, что такое диспансеризация, что входит в этот комплекс, кто в этом году проходит диспансеризацию. Напомним, диспансеризация проводится бесплатно по полису ОМС.

Диспансеризация – это ...

Диспансеризация – это комплекс диагностических и профилактических исследований, направленных на оценку состояния здоровья граждан.

Периодичность диспансеризации:

- 1 раз в 3 года – лиц от 18 до 39 лет;
- 1 раз в год – лиц от 40 лет и старше.

Граждане проходят обследование в том медицинском учреждении, где они получают первичную медицинскую помощь (т.е. в поликлиника, к которой прикреплены).

Диспансеризация проводится в 2 этапа и включает в себя следующие мероприятия:

- 1 этап:
 - анкетирование, сбор анамнеза (истории здоровья);
 - измерение роста, веса, расчет индекса массы тела;
 - измерение артериального и глазного давления, уровня глюкозы, холестерина;
 - выявление факторов риска;
 - определение риска развития заболеваний сердца и сосудов;
 - выявление риска развития остеопороза, сердечной недостаточности, дефектов зрения и слуха (для лиц после 64 лет);
 - флюорография (раз в 2 года);
 - снятие ЭКГ (электрокардиограмма);
 - осмотр гинекологом (для женщин от 18 до 39 лет);
 - общий анализ крови (для лиц старше 39 лет);
 - скрининг онкологических заболеваний (специальный комплекс анализов и исследований, в т.ч. маммография (рентген-исследование молочных желез));
 - проведение краткого индивидуального консультирования по состоянию здоровья пациента;
 - заполнение карты диспансеризации.

После проведения этих мероприятий пациент при необходимости направляется к терапевту. Осмотр терапевтом проводится с целью:

- визуального выявления онкологии (осмотр кожи, полости рта, пальпация щитовидной железы и лимфоузлов);
- осмотра в соответствии с жалобами пациента;
- направления на прием к узким специалистам – при необходимости.

2 этап – дополнительное обследование и уточнение выявленных диагнозов.

Что входит в диспансеризацию этого этапа (по направлению терапевта):

- консультативный осмотр невролога;
- сканирование артерий, снабжающих кровью головной мозг;
- консультация хирурга или уролога;
- прием хирурга или колопроктолога;
- колоноскопия (инструментальное исследование прямой кишки);
- эзофагогастродуоденоскопия (инструментальное исследование органов пищеварения);
- рентген или томография легких;
- спирография (исследование функций дыхания);
- консультативный прием гинеколога;
- осмотр лор-врачом;
- консультация окулиста;
- профилактическое консультирование по выявленным патологиям;
- заключительный прием терапевта для определения результатов проведенной диагностики, а также направления на дополнительное обследование, не входящее в перечень мероприятий по диспансеризации.

Где можно пройти диспансеризацию?

В поликлиника, к которой вы прикреплены. При себе иметь паспорт и полис ОМС. Профилактические мероприятия можно пройти и в вечерние часы и субботу. О необходимости пройти диспансеризацию страховые представители СМК «Сахамедстрах» оповещают своих застрахованных посредством SMS-сообщений, писем или непосредственно по телефону.

Диспансеризация 2020: какого года рождения проходят?

Все лица от 40 лет и старше диспансеризацию могут проходить каждый год, так что в этом случае год рождения не важен.

Граждане в возрасте от 18 до 39 лет включительно могут проходить диспансеризацию раз в 3 года, т.е. в 2020 году диспансеризацию проходят лица 1981, 1984, 1987 и 2002 года рождения.

Примечание: год рождения считается по году рождения, а не по точной дате. То есть, если ваш день рождения в последних месяцах календарного года, вы можете уже сейчас проходить диспансеризацию.

Диспансеризация – надежный способ позаботиться о своем здоровье.

А забота о своем здоровье – это обязанность каждого гражданина, которая прописана в статье 27 Федерального закона от 21 ноября 2011 года №323-ФЗ «Граждане обязаны заботиться о сохранении своего здоровья».

Берегите себя и своих близких!

«Сахамедстрах».
Лицензия АО «СМК «Сахамедстрах» ОС
№2873 – 01 от 09 ноября 2016 года

БИЛЭРИИ/ОБЪЯВЛЕНИЕ

Александра Аркадьевна Родионова аатыгар 1966 сыллаахха бариллбит Диринг орто оскулатын бүтэрбитин туһулуур аттестат суһуһунан, дьинэ суоһунан аабыллар.

Администрация МО «Чурапчинский улус» Чурапчинского улуса Республики Саха (Якутия)
ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 17
12 февраля 2020г.

О проведении публичных слушаний по вопросу «О внесении изменений в Правила благоустройства на территории МО «Чурапчинский улус»

С целью приведения Правил благоустройства на территории МО «Чурапчинский улус», утвержденное решением насленного Совета депутатов МО «Чурапчинский улус» №142/1 от 18 июня 2015 года (далее – Правила) руководствуясь статьей 28 Федерального закона от 06 октября 2003 года № 131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации», в соответствии с положениями Градостроительного кодекса Российской Федерации, Уставом МО «Чурапчинский улус», постановляю:

1. Провести на территории МО «Чурапчинский улус» публичные слушания по проекту решения насленного Совета депутатов МО «Чурапчинский улус» «О внесении изменений в Правила благоустройства на территории МО «Чурапчинский улус»» (далее – Проект решения) (прилагается).
2. Срок проведения публичных слушаний по Проекту решения – с 12.02.2020 г. до 19.02.2020 г.
3. Органом, уполномоченным на организацию и проведение публичных слушаний в соответствии с настоящим постановлением, является Администрация МО «Чурапчинский улус».
4. Место проведения публичных слушаний (место ведения протокола публичных слушаний): 678670, Республика Саха (Якутия), Чурапчинский улус (район), с.Чурапча, ул.Ленина, д.30А (2 этаж, актовый зал).
5. Прием замечаний и предложений от жителей поселения и иных заинтересованных лиц по Проекту решения осуществляется по адресу, указанному в пункте 4 настоящего постановления, в рабочие дни с 10.00 часов до 17.00 часов, суббота - воскресенье приема нет.
6. Прием замечаний и предложений от жителей поселения и иных заинтересованных лиц по Проекту решения прекращается 18.02.2020 г.
7. Настоящее постановление вступает в силу после официального опубликования в соответствии с Уставом МО «Чурапчинский улус».
8. Контроль над исполнением настоящего постановления оставляю за собой.

Глава наслега: Сивцев В.Д.

Тапталлаах ырааһа, үлэ батэрээнэ, Дьокуускай куорат олохтообо
СОБАКИН Константин Павлович
ыраахан ыарыттан олохтон туораабытынан, дьуөгүбүтүгэр, бииргэ үөрэммит таһаарыһытыгар Татьяна Павловна Турантааһа дириг кулурбаммытын тиздэбит.

Чурапчы орто оскулатын 1966 с. бүтэрбит добоһторо.